

Exam. Code : 103206

Subject Code : 1209

B.A./B.Sc. Semester—VI

HISTORY

(History of the Punjab (1799–1966))

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :— Section A: Attempt any **SIX** questions. Answer to each question should be in about **15 to 20** sentences. Each question carries **6** marks.

Section B: Attempt **FOUR** essay type questions from each Unit, in at least **5** pages each. Each question carries **16** marks.

SECTION—A

1. Answer any **SIX** questions from the following :

- (i) Write a note on Tripartite Treaty.
- (ii) What do you know about the significance of Battle of Hazro ?
- (iii) Describe the judicial administration of Maharaja Ranjit Singh.

- (iv) Who was John Lawrence ?
- (v) What were the main principles of Arya Samaj ?
- (vi) Write a note on Naujawan Bharat Sabha.
- (vii) Give an account of the impact of Swadeshi and Boycott movement in Punjab.
- (viii) Write a note on Golden Temple Key Morcha.
- (ix) Discuss the political significance of Sikander-Jinnah Pact.
- (x) What were the main features of Regional Formula ?

SECTION—B

UNIT—I

2. Describe the political condition of Punjab during Ranjit Singh's rise to power.
3. Critically examine the land revenue system of Ranjit Singh.

UNIT—II

4. Describe the causes of First Anglo-Sikh war.
5. Discuss the origin, aims and contribution of the Singh Sabha Movement.

UNIT—III

6. Give an account of the origin, nature and impact of the Ghadar movement.
7. Discuss the causes and significance of the Gurudwara Reform Movement in the history of Punjab.

UNIT—IV

8. Discuss the factors leading to the partition of the Punjab in 1947.
9. Write a detailed note on the Reorganisation Act of 1966.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਭਾਗ ਓ : ਕੋਈ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 15 ਤੋਂ 20 ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 6 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ ਅ : ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣਕੇ ਚਾਰ ਲੇਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਪੇਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 16 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ-ੳ

1. ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ :
 - (i) ਤ੍ਰੈਪੱਖੀ ਸੰਧੀ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
 - (ii) ਹਜ਼ਰੇ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?

- (iii) ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਿਆਂ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ।
- (iv) ਜਾਨ ਲਾਰੈਂਸ ਕੌਣ ਸੀ ?
- (v) ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਸਨ ?
- (vi) ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- (vii) ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਬਾਈਕਾਟ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- (viii) ਸਵਰਨ ਮੰਦਰ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- (ix) ਸਿਕੰਦਰ-ਜਿਨਾਹ ਪੈਕਟ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- (x) ਰਿਜਨਲ ਫਾਰਮੂਲਾ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਸਨ ?

ਭਾਗ-ਅ

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਉਭਾਰ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
3. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਭੂਮੀ-ਕਰ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਪਹਿਲੇ ਅੰਗਰੇਜ਼-ਸਿੱਖ ਯੁੱਧ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
5. ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਉੱਤਪਤੀ, ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਗ਼ਦਰ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਉਤਪੱਤੀ, ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ।
7. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-IV

8. 1947 ਈ. ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਟਵਾਰੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਾਰਣਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
9. 1966 ਦੇ ਪੁਨਰ-ਗਠਨ ਐਕਟ ਤੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

(Hindi Version)

Note :— ਭਾਗ ਕ : ਕੋਈ ਛ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਤਿਯੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਉਤਰ 15 ਸੇ 20 ਸ਼ਬਦਾਂ ਮੇਂ ਦੇਂ। ਪ੍ਰਤਿਯੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੇ 6 ਅੰਕ ਹੈਂ।

ਭਾਗ ਖ : ਪ੍ਰਤਿਯੇਕ ਯੂਨਿਟ ਮੇਂ ਸੇ ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਨਕਰ ਚਾਰ ਨਿਬੰਧ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ, ਪ੍ਰਤਿਯੇਕ 5 ਪ੍ਰਥੀਠੀਂ ਮੇਂ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਤਿਯੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੇ 16 ਅੰਕ ਹੈਂ।

ਭਾਗ—ਕ

1. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਮੇਂ ਸੇ ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਛ: ਪ੍ਰਸ਼ਨੀਂ ਕੇ ਉਤਰ ਦੇਂ :
 - (i) ਤ੍ਰਿਪੱਖੀਯ ਸਨਿਧ ਪਰ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
 - (ii) ਹਜ਼ਰੀਂ ਕੀ ਲੜਾਈ ਕੇ ਸਹਿਤਵ ਕੇ ਬਾਰੇ ਮੇਂ ਆਪ ਕਯਾ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ?

- (iii) महाराजा रणजीत सिंह के न्याय-प्रबंध का वर्णन करो।
- (iv) जॉन लारेंस कौन थे ?
- (v) आर्य समाज के मुख्य सिद्धांत क्या थे ?
- (vi) नौजवान भारत सभा पर नोट लिखो।
- (vii) पंजाब में स्वदेशी एवं बहिष्कार आन्दोलन के प्रभाव का वर्णन कीजिए।
- (viii) स्वर्ण मंदिर की चाबियों के मोर्चा पर नोट लिखो।
- (ix) सिकंदर-जिन्नाह पैक्ट की राजनीतिक महत्वता का वर्णन कीजिए।
- (x) रिजनल फार्मूला की मुख्य विशेषतायें क्या थी ?

भाग—ख

यूनिट—I

- रणजीत सिंह की शक्ति के उत्थान के समय पंजाब की राजनीतिक अवस्था का वर्णन कीजिए।
- रणजीत सिंह की भूमि-कर व्यवस्था का आलोचनात्मक वर्णन कीजिए।

यूनिट—II

- अंग्रेजों तथा सिक्खों के बीच पहले युद्ध के कारणों का वर्णन कीजिए।
- सिंह सभा आंदोलन की उत्पत्ति, उद्देश्यों और योगदान का वर्णन करो।

यूनिट—III

6. ग़दर आन्दोलन की उत्पत्ति, उद्देश्यों और योगदान का वर्णन करो।
7. पंजाब के इतिहास में गुरुद्वारा सुधार आन्दोलन के कारणों एवं महत्वता का वर्णन कीजिए।

यूनिट—IV

8. 1947 ई. में हुये पंजाब के विभाजन के लिए जिम्मेदार कारकों की चर्चा करें।
9. 1966 के पुनर्गठन एक्ट पर विस्तारपूर्वक नोट लिखो।

a2zpapers.com